

PUMPLAOPERAATOR II

EESSÕNA

Pumplaoperaator II kutsestandard on asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõuete kogum töötajale esitatavatest oskustest, teadmistest ja vajalikest isikuomadustest.

Kutsestandardi kavandi koostas Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu juurde moodustatud veevärgi töörühm koosseisus:

Rein Romet	Haapsalu Veevärk
Peeter Nõmmik	AS Tallinna Vesi
Lembitu Merdik	AS Pärnu Vesi
Enn Lenk	Eesti Vee-Ettevõtete Liit

Ajavahemikus 02. - 20. november 2000. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, kuhu kaasati 21 ettevõtte esindajad.

Pumplaoperaator II kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud Suurbritannia NVQ-de (National Vocational Qualifications – rahvuslikud kutsekvalifikatsioonid) kutseoskuskõuetega ja CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskuskõuete võrdleva analüüsiga.

Käesolev kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Pumplaoperaator II kutsestandard on kinnitatud 30.11.2000. a. Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu otsusega nr. 4.

Kutsestandardis määratletud kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 TERMINID

2.1 Kutsekvalifikatsioonisüsteemi terminid

Kutsestandard – kokkulepitud nõuete kogum kutse või eriala konkreetsel tasemel vajalikest oskustest, teadmistest ja isikuomadustest.

Kutsekvalifikatsioonitasemed

Algtase – kutsealaste teadmiste ja oskuste nõue puudub; tööülesanded rutiinsed, ettekirjutatud; tööülesanne juhib töötajat; vastutus kaudne.

I tase – kutsealased teadmised ja oskused on omandatud kas läbi koolituse või pidevalt töötades; töö kellegi juhendamisel; toimetulek piiritletud tööülesannetega; vastutus oma tööülesannete ulatuses.

II tase – kutsealastele teadmiste ja oskustele lisandub vilumus; toimetulek erisuguste tööülesannetega; koostöövõime meeskonnas; vastutus tööülesannete täitmise eest.

III tase – kutsealane meisterlikkus; kutsealaste teadmiste ja oskuste edasiõpetamine; toimetulek keerukate ja vahelduvate tööülesannetega; valmisolek vastutuseks ressursside jagamise ja teiste töö eest.

IV tase – kutsealastele teadmiste ja oskustele lisanduvad juhtimisalased teadmised, oskused ja hoiakud; toimetulek paljude keerukate ja vahelduvate tööülesannetega muutuvates olukordades; vastutus ressursside jagamise ja teiste töö eest.

V tase – majandustegevuse valdkonna teoreetiliste aluste tundmine; toimetulek mitmekesiste menetlusviiside valdamist eeldavate tööülesannetega muutuvates ja ootamatutes olukordades; suur iseseisvus, vastutus analüüsimise, diagnoosimise ning otsuste tegemise ja nende elluviimise eest.

Kutseoskusi nõuded

Üldoskused ja -teadmised – majandustegevuse valdkonnast lähtuvad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsespetsiifilised nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – kutsespetsiifilised nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

2.2 Kutsealased terminid

Käit – pumpade ja toruarmatuuri käigus hoidmisega seotud tegevus (kasutamine, kontrollimine, hooldamine).

3 STATISTILISED TÄHISED

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub pumplaoperaatori töö veevarustuse, laadimise ja ladustamise valdkondadesse, koodid 41.0 ja 63.1.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub pumplaoperaator 8. pearühma “Seadme- ja masinaoperaatorid”, kood 8163.

Kutsestandardi tähis fikseeritakse pärast kutsestandardite registri pidamise põhimääruse jõustumist.

4 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles: Pumplaoperaator II

Inglise keeles: Pumping station operator II

Vene keeles: Оператор насосной станции II

5 KUTSEKIRJELDUS

Pumplaoperaator töötab veevarustustevõtetes ning võib leida tööd ka kütusevarustuse, elektri- ja soojatootmise, põllumajanduse, keemiatööstuse jm ettevõtete pumbajaamades.

Pumplaoperaator jälgib, hindab ja juhib pumpamisprotsessi ning edastab selle kohta infot. Ta jälgib ja hindab pumplaseadmete korrasolekut.

Pumplaoperaator oskab kasutada pumplaseadmeid, ta tunneb nende ehitust ja tööpõhimõtteid. Praktiliste oskuste kõrval on oluline omada hüdraulika-, elektrotehnika- ja keskkonnakaitsealaseid teadmisi.

Tööülesannete edukale täitmisele aitab kaasa emotsionaalne stabiilsus, püsivus ja hoolikus. Vajalik on ka loogiline mõtlemine, täpsus ja koordineerimine.

Kuna töötada tuleb tavapärasest ohtlikumas töökeskkonnas, nõutakse pumplaoperaatorilt võimalike ohtude vältimiseks tööohutus-, keskkonnakaitse- ja tervisekaitsealaste täpset järgimist.

Pumplaoperaatorina töötamine nõuab head tervist, normaalset nägemist ja kuulmist ning vaimset ja füüsilist vastupidavust.

Pumplaoperaator II kutsekvalifikatsiooni tõendamisel on nõutav kutsealane väljaõpe ja praktiline töökogemus ettevõttes. Soovitatav haridustase kutsekvalifikatsiooni tõendamisel on keskharidus.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

6.1.1 Majandus – algtase (vt lisa A)

6.1.2 Õigusaktid – algtase

- 1) kutsetegevust reguleerivad õigusaktid
- 2) tööõigus

6.1.3 Töökeskkonna ohutus

- 1) tööohutus
- 2) töötervishoid
- 3) tööhügieen
- 4) elektri- ja tuleohutus
- 5) jäätmekäitlus
- 6) esmaabi andmine

6.1.4 Arvuti kasutamine – AO1, AO2 (vt lisa B)

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

6.1.5 Eesti keele oskus – algtase (vt lisa C)

6.2 Põhioskused ja -teadmised

- 6.2.1 Erialane terminoloogia
- 6.2.2 Keskkonnakaitse alused – algtase
- 6.2.3 Elektrotehnika alused – algtase
- 6.2.4 Hüdraulika alused – algtase
- 6.2.5 Lukksepaoskused – algtase
- 6.2.6 Pumbatavate vedelike füüsikalised-keemilised omadused
- 6.2.7 Pumplaseadmed, nende tööpõhimõtted ja käit (vt peatükk 2, punkt 2.2)
- 6.2.8 Pumpamisprotsessi juhtimine ja jälgimine ning töötulemuste hindamine
- 6.2.9 Töörežiimist kõrvalekallete fikseerimine, põhjuste leidmine ja kõrvaldamine
- 6.2.10 Pumplate tehnoloogilised skeemid
- 6.2.11 Kontrollmõõteriistad ja nende näitude fikseerimine
- 6.2.12 Kutsealal kasutatavate elektriseadmete ja -tööriistade tööpõhimõtted ning nende ohutu kasutamine
- 6.2.13 Troppimine
- 6.2.14 Oma töökoha korraldamine
- 6.2.15 Pumplatöö ohutus
- 6.2.16 Tegutsemine tööõnnetuse korral

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

8 KINNITAJA

Pumplaoperaator II kutsestandardi on kinnitanud Energeetika, Mäe- ja Keemia-tööstuse Kutsenõukogu koosseisus:

Andi Paavo	AS Eesti Energia
Aleksander Moltsar	Eesti Elektroenergeetika Selts
Raivo Teemets	Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liit
Anu Keskaik	Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühing
Kaljo Aamer	Eesti Õliühing
Andres Saar	Eesti Gaasiliit
Enn Lenk	Eesti Vee-ettevõtete Liit
Heino Mölder	Eesti Veeühing
Alo Adamson	Tallinna Mäekond
Valev Kuusemäe	Eesti Keemiatööstuse Liit
Enno Rebane	Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit
Erik Väli	AS Eesti Põlevkivi
Urmas Leitmäe	Tehnilise Järeelvalve Inspektsioon
Tõnu Pääsuke	Eesti Energeetikatöötajate Ametühing
Malle Kindel	Sotsiaalministeerium
Marju Sepp	Haridusministeerium
Heino Reedik	Eesti Turbaliit
Tiia Tali	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste praktiliste oskuste kasutamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlus, seoste loomine; suure hulga hästi omandatud praktiliste oskuste kasutamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; sügava spetsialiseerumisega oskuste kasutamine tegevusvaldkonna ulatuses.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS ELEMENTAARSEL TASEMEL

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL – European Computer Driving Licence) on Euroopas välja töötatud infoühiskonna tundmise ja arvutikasutuse kvalifikatsioonistandard, mis katab laiatarbe rakendustarkvara praktiliste baasoskuste taseme. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.) 7 moodulit:

- AO1 – Infotehnoloogia ja ühiskond
- AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldussüsteemid
- AO3 – Tekstitöötlus
- AO4 – Tabelitöötlus
- AO5 – Andmebaasid
- AO6 – Arvutigraafika
- AO7 – Interneti kasutamine

AO1 INFOTEHNOLOOGIA JA ÜHISKOND

1. Infotehnoloogia kasutamine
2. Eesti ja infotehnoloogia

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUSSÜSTEEMID

1. Põhimõisted ja terminid
2. Arvuti kasutamine
3. Failid ja kaustad

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Tekstitoimetid, nende formaadid ning üldised tekstiformaadid (*.txt, *.rtf)
2. Töö olemasoleva dokumendiga
3. Uue dokumendi loomine
4. Teksti ümberpaigutamine ja korrigeerimine dokumendis
5. Teksti välimuse muutmine
6. Lehekülje kujundus
7. Töö tabelitega
8. Seosed teiste dokumentide ja programmidega
9. Teksti keele määramine ja õigekeele kontroll
10. Dokumendi trükkimine

AO4 TABELTÖÖTLUS

1. Töö olemasoleva tabeliga
2. Uue tabeli loomine
3. Tabeli kujundamine
4. Andmete sorteerimine (ühe ja mitme tunnuse järgi)
5. Arvutused tabelis
6. Diagrammi loomine
7. Diagrammi parameetrite muutmine
8. Dokumendi päise ja jaluse loomine
9. Tabeli trükkimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Olemasoleva andmebaasi kasutamine
2. Uue andmebaasi loomine
3. Päringu koostamine
4. Aruannete koostamine (programmitarga e. nõustaja (Wizard) abil)
5. Andmetabel tekstitoimetis ja tema kasutamise võimalused
6. Andmete (tabeli, päringu tulemuse, aruande) eksportimine tekstifailiks (.txt, .rtf, .doc jm)

AO6 ARVUTIGRAAFIKA

1. Esitluse loomine
2. Kujundamine ja joonistamine

AO7 INTERNETI KASUTAMINE

1. Elektronkiri
2. WWW
3. Uudisgrupid
4. Listid
5. FTP

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Keskase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.